

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:45

יציאת השבת: 17:45

ג' שבט תשע"ה

גיליון מס' 201

שאל אביך ויגדך

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

"למען תספר באזני בןך ובן בןך את אשר התעללתי במצרים" (י, ב).

רצון השם יתברך הוא שנפרסם את מציאותו יתברך בעולם, וכן את הניסים והמופתים אשר עשה במשך הדורות - שנפרסם לכל באי עולם, ובפרט לילדינו, בכדי שעל ידי כך יהא קיום והמשך לאשר אבותינו ספרו לנו.

מצוה זו היא כל כך חשובה, ללמד ולספר לילדים מעשי ה' ונפלאותיו, עד שלא ניתנה תורה לישראל אלא בזכות עדות ילדיהם כמובא במדרש (שיר השירים רבה א), ועל כך נאמר "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", ולכן נאמר "ושיננתם לבניך", "ולימדתם אותם את בניכם לדבר בם".

כל כך רוצה השם יתברך שנחנך את בנינו בדרך התורה, ונלמדם אותה.

שומרי התורה והמצוות יודעים היטב כי רק דרך התורה הקדושה - אשר "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", דרך זו בלבד יכולה ליצור את אנשי הדור החדש בעלי מידות טובות ודרך ארץ, מכבדי הורים ושומעי מורים, כפי שנהגו אבותינו בדורות הקודמים.

נועם התורה

1. כמה מכות נזכרות בפרשתנו, ומה הרמז לכך?

3 מכות, והרמז לכך מהמילה "בא" = 3 בגימטריה.

2. מה כוונת המילים של משה ואהרן לפני פרעה "עד מתי מאנת לענות מפני"? (י, ג, רש"י)

עד מתי אתה מסרב להיכנע לפני.

3. מה הקשר בין מכת הארבה למכת הברד? (י, ה)

"ואכל את יתר הפליטה הנשארת לכם מן הברד". אחרי שהברד שבר הכל בא הארבה ואכל את מה שהשאיר הברד.

4. מה רמז להם פרעה כשאמר "ראו כי רעה נגד פניכם"? (י, י, רש"י)

פרעה אמר שהוא רואה באיצטגננות שלו שהכוכב ששמו "רעה", המסמל דם והריגה, עולה לקראתם.

5. מניין למדים שמכת הארבה שהייתה במצרים הייתה קשה מאוד כפי שלא היה מעולם? (י, י"ד)

שנאמר "כבד מאוד, לפניו לא היה כן ארבה כמוהו ואחריו לא יהיה כן".

6. מדוע מדגיש הפס' ש-"לא נשאר ארבה אחד"? (י, י"ט, רש"י)

זה בא ללמד שהקב"ה סילק ממצריים גם הארבה שהמצרים מלחו ושמרו כדי לאכול בעתיד.

7. מאיזה כיוון באה הרוח לסלק את הארבה? (י, י"ט, רש"י)

רוח מערבית.

8. מה ההבדל בין שלושת הימים הראשונים במכת חושך לשלושת האחרונים?

(י, כ"ב, רש"י)

בשלושת הימים הראשונים המצרים לא ראו איש את אחיו. אך בשלושת הימים האחרונים החושך היה ממשי עד שהם לא הצליחו לזוז. מי שישב לא יכל לעמוד ומי שעמד לא יכל לשבת.

9. מדוע הביא הקב"ה על המצרים את מכת החושך? (י, כ"ב, רש"י)

א. מכיוון שהיו בבני אנשים רשעים שלא רצו לצאת ממצריים, נתן הקב"ה את מכת החושך ואז המיתם, כדי שלא יראו זאת המצרים ויאמרו שגם בני לוקים.

ב. במכת החושך בני היו נכנסים לבתים של המצרים ורואים אילו חפצים יש להם בבית, וכשיצאו ממצריים היו מביקים את הכלים.

המצרים היו עונים שאין להם כלום בבית ואז היו בני אומרים להם שהם

ראו שיש להם אותם ושהם נמצאים במקום פלוני.

10. מה דרש משה מפרעה לאחר מכת החושך? (י, כ"ה)

פרעה לא הסכים שבני יקחו איתם צאן ובקר ומשה ענה לו: לא די בכך שניקה את שלנו אלא שגם אתה תיתן לנו משלך.

11. למה אמר משה "בַּחצות לילה" ולא בַּחצות? (י"א, ד', רש"י)

משה חשש שמא יטעו איצטגניני פרעה בחישוב מתי חצות ויאמרו שמה בדאי. לכן אמר "כחצות", בערך בחצות.

12. למה במכת בכורות נענשו גם בני השפחות של המצרים? (י"א, ה', רש"י)

מכיוון שגם הם היו משעבדים את בני ושמחים בצרתם.

בעלה של הגברת בלה שמיוביץ היה חולה מאוד. שניהם ניצולי שואה, אשר אין להם קרוב. והנה נפל האיש הזקן בבית. ואין מי אשר ירימנו.

שוכב האיש בצורה אומללה על רצפת החדר הקטן ונאנח וגונח.

יצאה הגברת בלה לרחובה של עיר לחפש עזרה.

באותו בוקר, בשעה שמונה ועשרה, אין נפש חיה ברחוב. כל התלמידים כבר הלכו לבית ספרם, כל האמהות נחפזות להשלים משימות בוקר עמוס.

וגב' בלה המקסימה, נושאת עיניה לשמים ומתחננת אל השם הטוב: אנא תשלח עזרתך". והנה חלף עבר שם במרוצה איש אחד. ספריו בידיו והוא ממחר מאד.

היא קראה אליו: "אנא ממך, התחננה, צריך להרים את בעלי שנפל אל הרצפה".

"סליחה!", התגמגם האיש. אמנם אני מאוד אוהב לעזור, אבל עכשיו זה פשוט לא שייך. אני צריך לתת הרצאה בצפון. והרכבת לחיפה יוצאת. אין לי אפילו רגע מיותר!..."

התבוננה בו הגברת בלה בפליאה ואמרה: "לא הבנתי!"

ושוב חזרה ואמרה: איני יודעת מה אתה אומר לגבי שיעור או הרצאה. מדובר בסכנת חיים של איש זקן וחולה!!

או-אז התעשת האיש, תפס את עצמו בטעותו. מיהר בחפזה לעלות בגרם המדרגות וסייע והרים את החולה המסכן. ואחר מיהר להפליג לדרכו.

המעשה הטוב מוכיח את הרצון הטוב
למחרת עם בוקר נשמעו נקישות על הדלת. פתחה הגברת בלה את הדלת. עמד שם אותו איש מאתמול בבוקר. הוא עמד שם נרגש.

אמרה לו בלה בחיוך: לא בכל בוקר בעלי נופל. ברוך ד' היום הכל בסדר.

לא בגלל זה הגעתי, אמר האיש. באתי להגיד תודה.

תודה?

13. **מניין למדים שכשהקב"ה מכה באומה הוא מכה גם באלוהיה? (י"א, ה', רש"י)**

שנאמר במכת בכורות "ומת כל בכור ... וכל בכור בהמה". שהיו עובדים לבהמה והקב"ה נפרע גם ממנה.

14. **"ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" (י"א, ז') מה השכר שקיבלו הכלבים על כך? (שמות כ"ב ל' רש"י)**

"ובשר בשדה טרפה לא תאכלו, לכלב תשליכון אותו". ללמדך שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.

15. **מה נרמז במילים "למען רבות מופתי בארץ מצרים" (י"א, ט', רש"י)**

'מופתי' זה שניים ו'רבות' זה שלושה, לרמז על מכת בכורות, קריעת ים סוף ולנער את מצרים.

16. **מהו השכר שקיבל אהרון על שעשה את המופתים עם משה? (י"ב, א', רש"י)**

זכה לכבוד, שהקב"ה כלל אותו בדיבור כשהודיע למשה ולאחרון על מצוות קידוש החדש.

17. **מה נלמד מהמילה 'הזה' בפסוק "החודש הזה לכם" (י"ב, ב', רש"י)**

התקשה משה איך בדיוק צריכה להיראות הלבנה כדי לקדש אותה, והראה לו הקב"ה את הלבנה באצבעו ברקיע ואמר: "כזה ראה וקדש".

18. **מתי היה ה' מדבר עם משה ומהו הקושי המתעורר? (י"ב, ב', רש"י)**

היה מדבר עמו רק ביום. והקושי: כיצד הראה לו ה' את הלבנה בחידושה. אלא הראה לו סמוך לשקיעה, עם חשיכה.

19. **מה נלמד מהמילה "דברו" (י"ב, ג', רש"י)**

למדים שהקול היה יוצא מבין משה ואהרון כאילו ששניהם היו מדברים.

20. **מה הפירוש "תכוסו על הש"ה" (י"ב, ד')**

תמנו ותחשבו את שיעור אכילתו של כל איש ולפי זה תקבעו את מספר האנשים שיקחו שם אחד.

21. **כמה ימים החזיקו בני את הש"ה עד ששחטוה? (י"ב, ו', רש"י)**

4 ימים
22. **מניין למדים ששלוחו של האדם כמותו? (י"ב, ו', רש"י)**

מהפס' "ושחטו אותו" נמנו כולם על שליח אחד לשחוט.

23. **מהו מרור ומדוע ציווה הקב"ה שיאכלו אותו? (י"ב, ח', רש"י)**

מרור הוא כל עשב מר, ואוכלים אותו לזכר שמיררו את חייהם.

24. **מה עוד נפגע במכת בכורות חוץ מהאדם והבהמה? (י"ב, י"ב, רש"י)**

עבודה זרה של עץ הייתה נרקבת ושל מתכת נמסה וניתכת לארץ.

25. **כמה זמן הייתה מכת בכורות? (י"ב, י"ב, רש"י)**

"ועברתי בארץ מצרים" כמלך העובר ממקום למקום. בהעברה אחת וברגע אחד כולם לוקין.

הלימוד בעלון מוקדש במזל טוב

לפלג אהרון בן מרב לרגל היכנסו לעול תורה ומצוות

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com
לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

– זה עמד לך לזכות!!

כשרוצים לזכות לצאת ממצרים, צריכים לעשות פעולות המוכיחות את הרצון ההירואי הזה. לכולנו יש את המיצרים העכשוויים, אשר לוחצים אותנו, כאלו שהיינו רוצים חירות מהם. אבל בשביל זה, צריך לעשות את המעשה הטוב.

כן! אתם הצלתם את חייו. האם לא שמעת? כך אמר בריגשה. ניצלתי מתאונת הרכבת הקטלנית של אתמול. הרכבת שהפסדתי, הרוויחה את חייו."

"לא אני הצלתי את חייו! מחתה הגברת הצדקנית והחכמה, אתה הצלת את עצמך! עשית מעשה טוב